

Ho recordeu, allò?

Com s'escriu la història? És una pregunta que ha estat formulada moltes vegades. Cal tenir en compte que la història té diversos graus: hi ha la gran, la mitjana i la petita, però en qualsevol de les seves categories sembla sotmesa a la norma que va remarcar Schopenhauer en els seus *Principis de la raó suficient*: “Cadascú té el màxim de memòria per a allò que l'interessa i el mínim per al que no l'interessa”.

Com sol passar, aquesta afirmació conté una part de veritat, però no pas tota la veritat. Gairebé tothom ha conegut l'experiència de co-

mentar un mateix fet amb amics i coneguts que “també hi eren”. I succeeix que cadascú l'explica d'una manera diferent, no pas amb l'ànim de mentir o tergiversar, sinó perquè així li ha quedat en passar-lo pel sedàs dels seus sentiments.

Poc abans de la seva mort, en el transcurs d'una conversa amb en Joan Oliver, vaig explicar-li que m'havien proposat d'escriure les meves memòries, i jo li deia que em feia mandra de posar-m'hi, perquè no em fiava de la fidelitat de la meva retentiva. I l'Oliver em va respondre:

—T'entenc perfectament.

Tenen la tendència d'encarregar-nos les memòries quan ja no ens recordem de res.

Però fa poc que he sofert el trontoll que es produeix sovint entre la vida i la clari-vidència. Darrerament, he llegit un article dedicat a Gregorio López Raimundo, en el qual el veterà polític diu: “Alguna editorial m'ha proposat d'escriure les meves memòries. Però sóc lent quan escric i necessito tranquil·litat”. Deu anys després d'haver fet aquesta afirmació, en López Raimundo encara no s'havia decidit a complimentar l'encàrrec, i afegia: “Les escriuré més en-

davant. En Pere Quart em va dir que esperés a jubilar-me, perquè encara em recordo de tot, i això, ell, ho considerava un impediment”.

Pertorbador dilema entre recordar-se de tot o no recordar res. Em vénen a la memòria unes paraules de Chesterton, el qual afirmava que tenia un conegut amb una memòria tan prodigiosa que es recordava, fins i tot, de coses que no havien ocorregut mai. Qui sap si això podria constituir el punt dolç dels historiadors partidaris d'amenitzar la història.

Pere Calders